

– Én a legaktívabb, legkoncentráltabb emberi tevékenységnek a szemlélődést tartom. Leonardo vallotta, hogy aki nem szemlélődik eleget, az minden idejét elpocsékolja. Ugyanakkor azt hiszem, a nagyon erős szemlélődés szinte azonos a fizikai munkával: ahogyan egy paraszt teszi a dolgát, az hallatlanul magas szintű szellemi művelet. Ő szinte a testén keresztül kap tanítást. Aki jól gondolkodik, sohasem csak az agyával gondolkodik... Túl sok mindent akarunk 'megoldani'. Ennek a szónak azonban csak igen szűk tartományban van értelme. Az életre mi a megoldás? Az életet végig kell élni, mi van azon megoldanivaló? Ha elhagyjuk ezt a mániás megoldáskeresést, belátjuk, hogy a dolgok tetemes részének megoldatlanságában van a megoldása... Ahogyan a fejlődés fogalmát sem szabadna túlértékelnünk, nehogy végül is egy utópiában éljünk, s elfelejtsük észrevenni a mi életünket. Az utópia ilyen értelemben életellenes! Simone Weil mondta: a reális pokol is jobb, mint a képzelt mennyország. 'Megoldásaink' jobbára e képzelt mennyország szintjén mozognak...

*Csend és szemlélődés. Kipke Tamás beszélgetése Pilinszky Jánossal
Új Ember, 1978. január 1.
Kötetben: Török Endre (szerk.): Beszélgetések Pilinszky Jánossal.
Magvető, 1983. 89. o.*

